

RIJK EN ROOMS LEVEN

Karel Wiecherink

RIJK EN ROOMS LEVEN

Sed tantum dic verbo
(Mt. 8,8)

www.karelwiecherink.nl

Cover: gedeelte van Maria Tenhemelopneming van Juan Martín Cabezalero (Museo del Prado)

Ontwerp en boekverzorging: Reinder de Jager

ISBN: 978-90-824618-1-7

© 2015 K.P.Th. Wiecherink

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, geluidsband, elektronisch of op welke wijze dan ook, zonder schriftelijke toestemming van de auteur.

Inhoud

Inleiding	1
I Geloften en geboden.....	5
Gehoorzaamheid.....	5
Kuisheid.....	17
Armoede.....	29
De twaalf trappen van nederigheid	41
De tien geboden anno nu.....	48
II Encyclieken.....	107
Veritatis Splendor	107
Lumen Fidei	137
III God als Vader en Vriend	157
Gods vaderschap als bron van inspiratie.....	157
Door vriendschap tot liefde.....	173
IV Interviews over Latijnse liturgie.....	185
Pater Martin Kromann Knudsen FSSP.....	185
Plebaan Rolf Wagenaar.....	191
Antoine Bodar, pr.	197
Pater Daniel Artmeyer SJM.....	206
Verantwoording.....	215

Inleiding

Het rijke Roomse leven is iets uit de verleden tijd. Het roept associaties op met pracht en praal en een al te groot zelfbewustzijn. De katholiek maakte van de wieg tot het graf deel uit van de Roomse zuil. Deze beperkte hem in zijn keuzes en sociale contacten. Die beperkingen gaven hem echter ook een bepaalde vrijheid, namelijk de vrijheid om zich in een geordende en duidelijke wereld te bewegen, waarin geestelijk voor hem werd gezorgd. En die hem het redelijk vermoeden gaf op weg te zijn naar de hemel, zolang hij zich aan de leer van de Kerk hield.

We horen tegenwoordig dat er onder deze gelukkige oppervlakte ook veel ongenoegen en ongeloof schuilging. Het Tweede Vaticaans Concilie was dan ook nodig om een frisse wind door de Kerk te laten waaien. Er wordt wel gezegd dat men er niet in is geslaagd om de ramen weer tijdig te sluiten. Dat doet echter tekort aan de verschillende documenten die, naast en binnen de noodzakelijk geachte *aggiornamento*, een nieuw geloofsélan en een verheldering en verdieping van de leer van de Kerk brachten. Dat modernisten zich gelegitimeerd waanden om de Kerk op zijn kop te zetten, heeft dan ook vooral met de tijdgeest te maken. Daardoor lijkt Vaticanum II ongewild het begin van het einde te zijn geweest. Dat de Kerk grotendeels werd afgebroken is nog minder verwonderlijk dan het enorme tempo waarmee zulks geschiedde. De plotseling sterk toegenomen welvaart en de opkomende macht van de televisie zullen hier niet vreemd aan geweest zijn. Het een zorgde ervoor dat het op aarde ook steeds plezieriger werd, terwijl het andere ijverig het nihilisme verbreedde. Het gevolg was dat leer, moraal en liturgie in belangrijke mate met de vuilnisman werden meegegeven.

Let wel, het gaat hier vooral om Nederland en de omliggende landen. De revolutie ging aan het grootste deel van de wereld voorbij. En langzaam keerde het tij enigszins, in Nederland mede door de inspanningen van de omstreden Mgr. Gijsen, die er toch

maar voor zorgde dat er weer priesters werden opgeleid. Het werd echter nooit meer zoals vroeger, tot genoegen van de lauwen en halfhartigen. Deze groepering klaagt echter wel steen en been wanneer de dorps- en wijkkerken moeten sluiten wegens gebrek aan kerkgangers en dus aan geld.

Hoe nu verder? De genoemde modernisten spreken smalend over een 'heilige restkerk'. Maar is er een alternatief? De doorsnee parochie vergrijsst en sterft uit. Kunnen we een kerk openhouden voor vijftig, veertig, dertig mensen? Laten we wel wezen: gelovigen met hart voor de zaak komen toch wel, al moeten ze een eindje reizen. En zullen de anderen niet hooguit de eerste communie, het vormsel en de huwelijksviering missen om hun feestje wat meer cachet te geven? En de zo gezellige en doorgaans wat luidruchtige kerstnachtsmis, niet te vergeten? Die gedachtegang doet evenwel tekort aan de handvol parochies die onder een gedreven herder wel bloeien en die een indicatie zijn voor het potentieel aan gelovigen dat er elders ook is. En waarom niet kleinschalig opnieuw beginnen wanneer het ogenblik van overlijden van de overige parochies is aangebroken? Alles kan op geconcentreerde wijze doorgaan: de sacramenten, de liturgie, de caritas en – veelal onderschat – de verkondiging. Als we dan toch met een schone lei mogen beginnen, stel dan in Jezus' naam de verkondiging weer aan de basis van het kerkelijk leven, opdat mensen weer leren waar de hele Roomse Kerk voor op touw is gezet: voor G-O-D: de Vader, de Zoon en de Heilige Geest.

Want dat is mijns inziens het probleem waar het allemaal om draait. De Kerk wordt voor van alles gebruikt en misbruikt, maar vaak te antropocentrisch: de mens staat centraal. Het gaat om *zijn* beleving, gemeenschap en gezelligheid. Die mens, vinden sommigen, moet niet met moraal worden lastiggevalen, want dat is niet 'barmhartig'. Zo wordt de moderne ik-cultuur binnen de Kerk voortgezet. God mag ons troosten en ons leven zin

geven, voor de rest maken wij het zelf wel uit. Zo'n geloof moet wel sterven aan bloedarmoede.

Het wordt daarom tijd dat we God leren herontdekken door, met en in de Zoon. Niet als de welzijnswerker, zoals Hij soms wordt geportretteerd, maar als de wezenlijk Andere, die niettemin mens geworden is, om zich persoonlijk met ons lot in te laten en ons te verlossen van het kwade. En dat doet Hij niet alleen door de liefde te prediken, maar – zie Johannes de Evangelist – door vooral ook de liefde te zijn. Leven en leer zijn één in Christus. Die liefde verhindert niet dat Hij zal komen om de levenden en de doden te oordelen. Geen liefde (goedheid) zonder recht (waarheid). In de tien geboden reeds is het recht het voertuig om tot de liefde te komen. Alleen een maatschappij in ontbinding kan het verband tussen die begrippen loochenen.

Als wij dan naar de kerk gaan, zouden we dat niet om allerlei oneigenlijke redenen moeten doen, maar in de eerste plaats om Christus te ontmoeten. Dat wil zeggen dat onze insteek niet antropocentrisch, maar christocentrisch dient te zijn. Het hele probleem van de leegloop der kerken, van de kunstmatige scheiding van leer en leven, van de liturgische creativiteit, is terug te voeren op een christocentrisch tekort, aan een gebrek aan zin voor het transcendent, het mysterie, het heilige. Alleen wanneer we er in slagen om deze lijn 'naar boven' te hervinden, en ons daarmee weer openstellen voor God, heeft het kerkelijk leven toekomst. Ik zeg bewust kerkelijk leven en niet Kerk, omdat Christus ons met Petrus deze garantie gaf: "Gij zijt Petrus; en op deze steenrots zal Ik mijn Kerk bouwen en de poorten der hel zullen haar niet overweldigen." (Mt. 16,18)

De rode draad van de uiteenlopende artikelen waaruit dit boek bestaat, is dan ook een pogen om het heilige te herontdekken en opnieuw te benadrukken, waarbij verwijzingen naar deugden en moraal niet geschuwd worden. "Als Christus niet is verrezen, is uw geloof waardeloos en zijt gij nog in uw zonden", zegt Paulus

(1 Kor. 15,17). Maar, zo zou ik eraan willen toevoegen, als uw geloof niet voortdurend gebaseerd is op die verrijzenis, geldt voor u hetzelfde.

De verrijzenis van en ons herleven in Christus vormen dus het hoofdthema, of het nu gaat om geloften en geboden, het leergezag vanuit een tweetal besproken encyclieken of de vriendschappelijke relatie met God. En ook in de vraaggesprekken die ik met enkele priesters over Latijnse liturgie mocht hebben, komt dit thema steeds weer naar boven.

Slechts in Christus leven wij waarlijk rijk en Rooms.

Heeten, op het Hoogfeest van Christus Koning 2015